

Eisler Dezső, Endrényi József, Radány Gyula, Weisz Viktor, Deutsch József, Váradi Imre, Neudörfer József, Szlavy Aranka, Straub Sándor, Biró Endre, Hirschler József, Tuschák Imre, Makk István, Labanc Ernő, Rajner László, Toldalagi Mihály gr., Fehér Antal, Sulyok Árpád, *Loria Aladár*, Baranyai Zoltán, ifj. Fáy József, Licht Zoltán, Samson Lajos, Grosz Pál, Kanitzer István, Halmi Deutsch József, Márkus János, Feleky József, Föföldy Sándor, Baja Benedek, Salamon Samu, Tóth Mihály, Paál Antal, ifj. Dajkovic István, Békés László, Szabó Gyula, Józsa Gerő, Thier Győző, ifj. Kósa Kálmán, Sölymágy Géza, Havas Ernő, Dobos Ferenc, Weisz Sándor és Fülöp, Weisz Henrik, Herzog Árpád, Szemző István, Kund Béla, verőcei Balázs Károly, Radnay testvérek, Barcza Kálmán, Stefanovic Milán, Villonyi Ferenc, Jirkov János.

A kitűzött könyvjutalmat (Macé János: Egy falat kenyér története) *Loria Aladár* főgimn. III. o. tan., szegedi előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Könyvbarát. A «Virág Palkó» a Franklin-Társulatnál jelent meg, ára köté 5 kor. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában. Szerkesztőnk többi könyvei részint lapunk kiadóhivatalában, részint bármely hazai könyvkereskedőnél megrendelhetők. — **Domokos.** 1. Még nem határozott a szerkesztőség. 2. A vakáció alatt is megjelenik. 3. Budapesten. — **I. M.** Nem ajánljuk a fordításnak illetéknél való megtanulását. Fgy oldalnak lelkiismeretes fáradsággal való lefordítása sokkal hasznosabb. Nehéz ugyan, de célhoz vezető, míg a kész fordítás szellemi munkó, amely felületességre szoktatja. — **Dolgozat.** Csak a saját lábán járjon. Bármily fogyatékos lesz is az a dolgozat, míg megírja vagy kímósan összerója, sokkal többet tanul, mintha a legremekőbb dolgozatot lemásolja. — **Th. G.** Lapunk szerkesztője naponta 3–5-ig található a szerkesztőségben. Itt várja becses látogatását. Szíves üdvözlöt. — **S. V.** Költeményeit elolvastuk, de közlésre méltónak egyiket sem találtuk. Van lelkesedése, de ez a hazafias versek írásához nem elegendő. — **V. I.** 1. Hogy a Sakk-Szemle árusít-e zseb-sakkot, arról tudomásunk nincsen. 2. Lapunk nem fog pályázatot hirdetni sem képre, sem versre, sem elbeszélésre. Hogy miért nem hirdetünk pályázatot, erre nekünk nyomós okunk van. A középiskolai ifjúság irodalmi szárnypróbálgatásaira ott vannak az önképzőkörök; ebben a kedves, de szerény keretben helyén van a kora működés, amde a nyilvánosság előtt való megjelenéshez sokkal több kell, hogysem megnyithatók a sorompót, melyen át sok hamis és éretlen ambíció szokott szökődni. Mi a diákok számára óhajtunk élvezetes és tanulságos lapot szerkeszteni, de nem diákok által. Sokfajta kísérlet történt már ezen a téren, de sikerre egyik sem vezetett. Ne vágyakozzék az ifjú arra, hogy minél előbb oktatója legyen másoknak. A nyomtatott betű dicsőségére még ráérnek vágyakozni. — **H. I.** Nem árulhatjuk el, majd annak idején meg fogja tudni. — **Kíváncsi.** Ebben a hónapban mind a kettő befejeződik. — **Márciusi.** Nem közölhetjük. — **H. D.** (Pozsony). A jövő hónapban. — **S. L.** Rejtvényeidet nem közölhetjük. — **Miser.** (Nagy-Kanizsa). 1. Magyar nyelven mindeddig ilyen fajta könyv nem jelent meg; a beszédhibák és dadogás gyógyításával legszebb eredményt eddig *Gutzmann* és *Liebmann* orvosok értek el. Ez utóbbinak különösen két munkáját ajánljuk figyelmébe. Az egyiknek a címe «*Sprachstörungen*», a másiké «*Stotternde Kinder*». E két könyv igen sok beszédhibával foglalkozik, de meglehet, hogy azzal, amelyiknek gyógyítását ön tervbe vette, éppen nem. Lapunk egyik munkatársa behatóan foglalkozik e kérdéssel; írja meg körülmenyesen a bajt s mi szívesen átadjuk neki sorait. 2. Dadogók és hibás be-

szédűek intézete Budapesten is van, a Báthory-utcában. 3. E kérdéssel Várady Zsigmond siketnéma-intézeti tanár is foglalkozik. — **M. I.** (Losonc). 1. Gyógyszerészeti pályára hat gimnáziumi osztállyal is mehet. 2. A *T. L.* a szünetidőben is hetenkint jelenik meg. — **V. I.** (Szolnok). 1. Már számos előfizető társa sokkal előbb is beküldött közlésre szánt rejtvényeket, így tehát szíveskedjék türelemmel lenni. 2. Történelmi kérdést küldhet. — **H. E.** 1. Közölhető. 2. Tudósítónak elfogadjuk. — **F. A.** (Budapest). *Rozsnyai-Akantisz*: Sakk-könyv. — **H. I.** Az «Antillák világa» c. regény e félév végéig tart. — **V. I.** (Szamosújvár). Közöljük.

Magyar
bélyegraktár

Budapesten.
VI., Bajnok-u. 13.

Vesz, cserél
és elad minden-
féle (magyar és
külföldi) levél-
bélyeg.

A ki nem azt
kapja, amit hir-
detünk, vagy
nincs megelé-
gedve avval, a
mit kapott, kérje
vissza a pénzt!

Ajánljuk a következő gyönyörű és föltötte olcsó sorozatokat
China, 1898-ből, 6 darab (1/2–10 ct) csak 60 fillér és a portó.
Honduras, 1892-ből, 5 darab (1–25 ct) csak 80 fillér és a portó.
Bolivia, 1894-ből, 7 darab (1–100 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Argentina, 1899/900-ből, 8 darab (1/2–30 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Djibouti, a francia Szomali-gyarmat Afrikában, 1, 2, 4, 5, 10 cent., összesen 5 darab, csak 60 fillér és a portó.
Uj-Fundland, 1901-ből, a királyi család arcképével, 1–3 c., összesen 3 darab, csak 35 fillér és a portó.
Nyassa, 2 1/2, 5 Reis, a zsiráfal, a bélyegpár ára csak 25 fillér és a portó.
Korea, hosszú új bélyeg, 1 és 3 Reis, a bélyegpár ára 25 fillér és a portó.
Chile, 1900/901-ből, 6 darab (1–50 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Borneo-Labuan, gyönyörű 9 darab, vadember, krokodil, hajó, var, stb. keverten vagy külön, mind a 9 darabnak az ára csak 150 kor. és a portó.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyzerében album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellek és diszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített cikkek és kellek ez ideig jórészt Bécsből szereztek be, indítatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikket **előnyös, olcsó és gyors beszerzését**, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és **nagyobb költséggel** történhetett. Tisztelettel 1002/

Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.
Árjegyzéket tessék a «T. L.»-ra hivatkozva kérni.

«Franklin-Társulat» könyvkiadóhivatalában Budapesten IV., Egyetem-utca 4. sz. a. megjelent és kapható:

GAAL MOZES.

KÉT DIÁK LEVELEZÉSE.

Ára 2 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

A márciusi napok tanúságai.

Az ötvenhatodik tavasz újulása van azóta, hogy Pesten, az ország szívében lejátszódott az ifjúság nemes felbuzdulásának szép jelene. Valóban nemes felbuzdulás volt az; az ifjú léleknek vakmerő hite és vakmerősége kellett ahhoz, hogy a maga lelkesedését, ha ideig-óráig is, mintegy reáerőszakolja ezer meg ezer emberre s tevékenységre készítse minden előkészület nélkül azokat, akiket a mindennapi gond a kenyérszerzés gondolatának tett rabjává. Való igaz, hogy kellett valaminek a levegőben lennie, hogy a hamarosan diadalra jutott eszméknek már előbb gyökeret kellett a szívekben fogniok, mert különben az ifjúság tüzes lelkesedése a tömeget magában nem ragadhatta volna, amde az ifjúságnak e lelkesedése nélkül hiányzott volna az a szikra, mely az összegyűlt anyagot lángra lobbantsa.

És az ifjú lélek lelkesedése így vált egy általános, nagy eszmének szolgálatában korszakos jelentőségűvé, melyről nem fognak megfeledezni soha ebben a hazában. Számos esemény, melynek fontosságát a kortársak alig sejtik, nagy idő múltával, midőn már az emberek tisztábban láthatnak és szenvedély nélkül ítélnének: kiemelkedik a többiek sorából, amde még gyakoribb az eset, hogy bizonyos nagy fontosságúnak ítélt események az idők folyamán összezsugorodnak s elvesztik nagy jelentőségüket. Ez a sors nem érheti a márciusi napok eseményeit. Az új Magyarország történetének első láncszeme ez, melynek folytatását a forrongó kor hamar meghozta: a szabadságharc dicső jeleneteiben, az elnyomatás nagy, de tanulságos keserűségében, a kiegyezésnek békeszerző nyugalomban s a fejlődésnek mai állapotában.

Az, aki ismeri nemzetünk történetét, a márciusi napok felhevülését nem tekintheti olyan csodának, melyet természetes okokból megmagyarázni nem lehet. Olyan nemzetnek, mely századokig küzd az alkotmányos szabadságért, kellett az általános emberi szabadságért is lelkesednie. Nálunk a hűbérrendszer nyüge soha sem nehezedett olyan nyomasztóan a jobbágyokra, mint Európa többi államaiban s mikor még a francia forradalom előkészítő folyamatában volt, nálunk már akadnak költők, akik az elnyomott jobbágyok keserveit megértik s azt kifejezésre juttatják; nálunk a jogok élvezői maguk járnak jó példával elől, mikor a nép felszabadításának sürgős kívánsága először jelentkezik. Nem a nép fiai küzdenek a népért, hanem a hont megvédő, az alkotmány várát szívósan oltalmazó nagyok és hatalmasok ivadékaik adják meg önkényt a milliőknak azt a jogot, melytől századokig meg voltak fosztva.

Igen figyelemreméltó jelenség ez, melynek mását a nemzetek történetében hiába keresnők s ez a jelenség magyarázza meg azt is, hogy a márciusi ifjak szabadság-hirdető mozgalma nemcsak az ország fővárosában, hanem országszerte élénk visszhangra talált, még pedig a jogot élvezők s a jogot nem élvezők között egyaránt.

Fiatalos erejében látjuk nemzetünket a márciusi napokban. A vérnélküli forradalom egyúttal magában rejtja a csiráját a rohamosan bekövetkező szabadságharc hősi elszántságának. Az olyan nemzet, mely a szabadságot mint ismeretlen jót tekinti, akkora áldozatokra nem hajlandó, de az olyan nemzet, mely néhány lelkes fiatal író szózatára fölérez, fölbuzdul: tud az elhatározó pillanatban eszeledni is.

Íme, én ebből a szempontból nézem a már-

ciusi napok eseményeit. A szabadság élető levegője termeli a nagy elhatározásokat, a szabadság becsének ismerete nélkül nincs lelkesedés, nincs áldozatkészség, vagy ha mesterségesen sikerül is fölébreszteni, csakhamar kialszik az, mint a láng, melynek tápláló anyaga nincsen.

Vajha az a nemzedék, mely ezt a napot év-ről-évre megünnepli, a hangzatos, hazafias szövegben megtalálná azt az eszmét, mely nemzetünk történetében oly sokszor jut kifejezésre; vajha a szabadság fogalmával a tette való készségét, a komoly munkát, a szünet nélkül való haladás eszméjét kötné össze! *G. M.*

MÁRCIUS 15.

E nap hullott le porba
Világdöntő nagy Caesar koronája,
E nap teremt babért
Új forradalmi hősök homlokára.
E napnak átka van:
A zsarnokok nagy péntek éjszakája!
S e nap az első sugár
Rabszolga népek szabad hajnalába.
Sötét éjfélnél, midőn
Halálharang zúg láncot csörgetőknek;
S ragyogó szent karácsony,
Mikor népek születnek s égbe nőnek!

Az idők tengerén
Fel-felvetődik óriási hullám,
Mely mélység öbliből
Gyűjtő tüzet röpit magosba vállán.
E robbanó csillagkövek
Lángba borítják a menny kúpóját,
S haragos istenek
Megkezdik ott fenn ezredek tusáját.
Lángküllős szekerén
Hadúr a csillagúton átrobog,
Ármányra zúg nyila!
— És rengenek az örök oszlopok.

Szabadság angyala
Kirebbentvén tündöklő szárnyait:
Leesap, mint meteor,
S elégeti a poklok zárait,
Hol kárhozatra vetve
Izzadják vérüket a milliók!
S ülnek vöröslő trónjokon
A esontra száradt, sápadt vérivők.
Jaj! Jaj! Háromszoros jaj!

Az ember lelkét láncokba verőknek.
Ott égnek izzó trónjokon,
Míg a bilincsekből kardok verődnek.

Esküdjete! —
Zúg a föld szellemének átka —
Esküdjete!
A vérnek lángoló szent biborára,
Hogy míg emelni tudtok
Igaz szót és éles vasat:
A nép megkínzott ezer feje
A leghatalmasabb!
Esküdjete!
Hogy a rozsdás bálványok szétszakadnak!
Új ég, új csillagok,
Új istenek születnek
Szent hajnalán e titkos csoda napnak!
— És milliárd karok
Csont ökle az égre mered —
És milliárd ajak
Zúgja az esküt, a rémleteset . . .

Ez eskü ellen nincs vasajtó,
Ez eskü szívbe röppen!
Ki esküszí, annak imádság,
Mi zeng csillagkörökben;
S kik ellen esküszik:
Azoknak égető poklos sebek —
Melyekre nincsen ír,
Melyektől meg nem óv
Sem páncél, sem sereg!
Azért ti boldogok
Esküdjete!
Petőfi lelke jár
Fölöttetek!
S a szívnek titkait vizsgálva —
Jaj annak, aki álnok!
Azt összeégetik
Haragból font rémes villámok.
Halálos álmot alvók:
Szól a kakas! Ébredjete!
Vagy álmotokba fojt meg e szó
A Szabadságra esküdjete!

Oláh Gábor.

Ellentmondani mindennek megszokta sok ember;
Meg nem szokja azért ellene vetni okot,
Mert ez az egy mondás, ez a régi elég ilyeneknek:
„Így hiszed ezt, legyen így; ámde magam megem így.”
Mert okos embereket meggyőzi azonnal a jó szó;
Legkönnyebb pedig az ilyen úton tanítás.

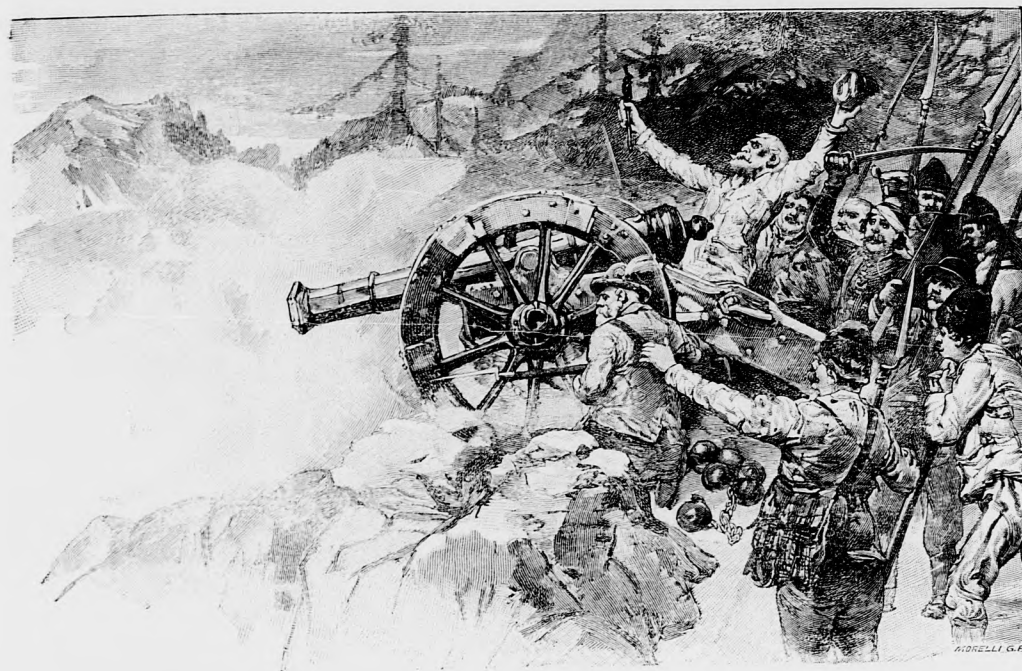
Parosi Euenos.

BURKUS.

Regény az ifjúság számára. Irta Gaal Mózes. 23

— Majd meglátja, édes apám, hogy mi lesz két-három év múlva abból a kertből, abból a hegyoldalból. Abból én egy valóságos kis paradicsomot fogok csinálni, egészen a magam esze és kedve szerint. Nem kell semmi cifraság, csak igazi magyar kert legyen az, mint a régi nemes házak kertjei voltak. A kert folytatása a szőlő,

Kezembe vettem a mérő fonalat, sem műkertészre, sem földmérőre nem volt szükségem. Kipécéztem, fölmértem, beosztottam. Kijelöltem a veteményes kertet, körte- és almafák fogják ezt szegélyezni. Középpütt jó széles utak lesznek, az utak szélén elég széles árkot vonattam, ide majd a patak vizét vezettem be. Ha Isten nem ad hetekig esőt, ezzel fogjuk öntözni. Azután következik a gyümölcsös. A legnemesebb fajta almák, körték, cseresznyék, meggyek, barackok,

GÁBOR ÁRON ÉS ÁGYÚJA.

azon a napsütötte dombon. Micsoda bort várok én attól a szőlőtől!

Így álmodoztam én, mert álom ez is, mint a gyermekek tündérmeséje, melynél szebbet ember szeme nem láthat.

Ami kis időm az üzlet ezerféle apró-cseprő meg fontos gondjai mellett maradt, azt mind az én leendő kertemre fordítottam. Szép darab is volt: öt hold. Ha az ember a dombra fölment s lenézett, olybá tűnt fel, mint egy kisebb fajta uradalom. A régi fakat, az erőtlén és félig vad almákat és szilvákat rendre kiásattam. A földet jó mélyen fölszántattam. Száz szekér trágyát hordattam a kertbe. Nem volt olesó mulatság, de megtettem, mert bizton számítottam rá, hogy kárát nem fogom vallani.

diófák. A diófák lassan nőnek majd, talán már öreg ember leszek, mikor árnyékában pihenhetek.

És folyt a munka, teltek a napok, hónapok csaknem észrevétlenül. Ha a kertben dolgoztam, ebédre haza mentem. Etelka kérve kért:

— Vigyázzon magára, Pista! Nézze, megint csupa verejték a homloka!

— Ez az én babérkoszorúm! — felelém mosolyogva. — Készül a mi kicsiny fészünk, készül s minden kapavágás közelebb hoz egymáshoz. Kijelöltem már a vadszőlő-lugas helyét. Mellette fog a patak csörgedezni. Jó sűrű lesz a lugas, nyári napok délutánján be jól fog esni abban a pihenés . . . amikor ráérünk pihenni . . .

A sógorom, a doktor mesélte, hogy sok már

az irigyem a környéken. Nagy meggondolatlan-ságnak tartják, hogy én nem maradok a mester-ségem mellett, bele kontárkodok a gazdaságba, melyet bizonyára nem tanulhattam meg annak idején a Bogdán Gergely boltjában.

— Hát te sógor mit mondtál azoknak a jó-akaró uraknak? — kérdeztem mosolyogva.

— Azt mondtam, hogy Szathmáry István még eddigelé minden dolgát a maga esze után csinálta és jól csinálta. Várják el a végét s akkor beszéljenek.

— Jól mondtad, sógor, várják el a végét. Különben inkább száz irigyem legyen, mint egy szánakozóm. Úgy látszik, hogy az emberszeretet nálunk az irigységnél kezdődik.

Édes anyám halála után egy teljes esztendő telt el. Huszonötödik évemet betöltöttem s megkezdtem a huszonhatodikát. A régi kuriának annyira-mennyire tetszetős formát adattam. Három szobát belül is szépen rendbe hoztunk. Szép, fehérre meszelt falak, deszka-padló, melyet gyönyörűen meg lehet sürolni. A pince háromszor akkora volt, mint a csomádi, kövekkel rakattam ki az oldalát, mert nagyon roskadozó állapotban találtam.

Mikor aztán a fészek elkészült, egy vasárnap templom után karon fogtam Etelkát s így szól-tam hozzá:

— Jöjjön, nézze meg a mi leendő hajlékun-kat! A fecske sárból rakja össze az ő fészket, pehely tollal kibéleli és kised családjával igen boldogan él benne. Nézze, Etelka, a mi házunk fala is meg van tapasztva sárral, hófehér meszet kentünk reá, hogy hívogató legyen. A maga sze-retete és jósága lesz a puha pehely.

Etelka nagyon meg volt hatva, nem is szólott semmit, csak szoritotta a kezemet.

Aztán délután elhívtuk az öreget, hogy nézze ő is meg. Ezentúl itt fog ő lakni. Válassza ki magának azt a szobát, amelyik legjobban meg-tetszik.

— Mindegy az nekem, édes gyermekeim, csak köztetek legyenek.

Három héttel utóbb megtartottuk az esküvőt. A fiúk közül csak Bandi jöhetett el, mert ő a szászvárosi gimnáziumhoz került tanárnak. Feriék egy krajnai fürdőn voltak, az asszonyka gyöngélkedett.

Násznagyul Cseley úr szerepelt, de minthogy nem jöhetett le, a sógorom helyettesítette őt. Nem csaptunk semmiféle dáridót. Az atyafiság e szokatlan dologon természetesen megbotránkozott.

Emberemlékezet óta nem volt ilyen csendes esküvő a mi vidékünkön. Még cigányt sem hoztattam. Méltán elmondhatták, hogy Szathmáry István igazi kalmár-lélekke változott. Azt a néhány akó bort is sajnálta, amit a vendégek a lakodalmon megittak volna...

Cseleyné Etelkának egy gyönyörű aranykeresz-tet küldött menyasszonyi ajándékkul s egy papir-lapra e szavakat írta:

«Higgyen és szeressen!»

XXI.

Egy kis elmélkedés. Az én könyvelőm. Egy régi ismerős újra felbukkan a szemhatáron.

Akaratlanul is megállok az én történetemben. Számot vetek magammal, hogy érdemes-e ezt a sok jelentéktelen dolgot elmesélni? Nem száraz, nem unalmas-e egy olyan élet, melynek örökös egyforma-ágából, e végtelen szürkeségből, tulaj-donképpen nem emelkedik ki semmi?

Mennyivel megrázóbb az olyan emberek élete, akik vidám tréfák, hangos mulatozások, szerte-len erő-mutogatások között élnek. Az egyik né-hány esztendő alatt nyakára hág az örökségé-nek; négylovas hintón robog végig a falun, megtáncoltatja a fél vármegyét; párbajozik, dorbézol, beszélget magáról, hirtelen eltűnik s megint beszélnek róla, miglen valahol megfenek-lik, teng-leng a mások irgalmából. Valóban, az ilyen történet megrázza az embert. A jökedvű ingenelő sorsát irigyeljük, tréfáit megnevetjük, hősi cselekedeteit megbámuljuk, — ez így van.

Hanem az élet, a sok millió embernek az élete nem ilyen. Mi csak egy kis töredékét lát-juk az emberi életnek: a magunkét, a barátain-két, ismerőseinkét. Sőt vannak idők, amikor semmit sem látunk az életből, még a magunk élete is olyannak tetszik, mintha álom volna. Az iskolában azt mondják nekünk: ha majd ki-jutsz az életbe, hány göröngyre fogsz találni, milyen nehéz lesz majd a mindennapi kenyér-nek a harca, vértedz fel magad fegyverekkel!

Ezek mind böles mondások, mind élettapasza-talaton nyugodnak, de rendszeren úgy szokott történni, hogy az élet orvúl támad reánk: egy-iket megragadja az ár, sodorja magával a bol-dogulás felé. Maga sem tudna számot adni arról, hogy miként lesz belőle jómódú, tekintélyes ember. Ez az ár a szerencsének az árja; a má-sik tőri magát, vergődik, kudarcot vall, elesüg-ged, keseregve eszi sovány kenyerét, egész éle-tére egy hivatal-szobába szorúl be, morzsolgatja

a percekét, az órákat: meggörnyed, megkopa-szodik, öreg ember lesz belőle: az ilyenbe nem botlott belé a szerencse, észrevétlenül elsuhant mellette. Egyszer talán oly közel járt hozzá, hogy csak a karját kellett volna kinyújtania s eléri... nem nyújtotta ki. Vége van.

A harmadik boldogulni akar minden áron. Úgy kezdi, mintha a cirkusz homokján küzdő, öklelőző birkózó volna, mindenkit földhöz akar vágni, aki vele szembe jön, útjából mindenkit felre taszít. Nem áttal gánesot vetni sem, lesbe

hogy a nyolc órai postával elindíthassa az üzleti leveleket, hogy a borokkal bibelődjék a pincé-ben, hogy a szőlő-munkásokat nézze meg, sőt ha kell, veszekedjék is velök: bizony nem hős az, hanem közönséges napszámos. Olyan nap-számos, aki nem számítja a munkában eltöltött óráknak a számát, nem száll perbe a munka-adóval, nem kér nagyobb bért, nem fenyegetőzik azzal, hogy ledobja kezéből a szerszámot, hanem elvégezvén az ő mindennapi munkáját, felfohász-kodik Istenhez, mondván:

GÁBOR ÁRONI FELÜLTETTÉK ÁGYÚJÁRA.

állani sem, szent előtte minden eszköz, csak célhoz juttassa. És mert erősen akar boldogulni, hát valószínűleg fog is boldogulni.

Azok pedig, akik könyveket írnak az emberek-ről, böles előrelátásból mindig olyanokat válasz-tanak ki hőseikül, akik lehetőleg nagy és vesze-delmes tetteket visznek véghez. Szörnyen tetszik az ilyen. Aki közellátó, az bámulja a fellegekig röptülő sasnak a szemét, mikor a szédítő magas-ságból megpillantja a maga áldozatát; a félnk reszket a gyönyörűségtől, ha bátor emberről hall hajmeresztő történeteket és így tovább.

A magamfajta embernek a története, úgy hi-szem, rendkívül hétköznapi. Aki azért kel fel hajnalban, hogy a kertben irtogassa a gyomot,

— Én Uram Istenem, köszönöm, hogy meg-adta az erőt nékem a mai napi munkámhoz.

Ha pedig nem sikerül valamely veszélyességgel teljes munkája, újba fog s nem okozza az em-bereket, nem jajgat amiatt, hogy a szerencse másnak és nem neki kedvezett. Megnézi, hogy a napi bevételből jutott-e a napi kiadásra s ha úgy találja, hogy egy krajcár fölöslegje maradt, akkor a napi munka eredményével meg van elégedve.

Mióta megházasodtam, nem a gondjaim, ha-nem a reményeim szaporodtak meg. Isten külö-nös jóságából olyan társat kaptam, aki velem a munkát, a gondot is hűségesen megosztotta. (Folytatása következik.)

KÉPEINKHEZ.

Az 1848—49-iki szabadságharc sok kiváló nagy alakja mellett Gábor Áronnak is nagy szerepe van. Az ágyúhős már mint gyermek nagy szeretetet mutatott a szerszámok készítése iránt. Folyton rajzolt, faragott, fűrt. Mint katona Gyulafehérvárott szolgált a tüzérségnél, hol minden idejét szakkönyvek tanulmányozására használta fel. Ekkor már mintában ágyúkat és lövegeket is készített. Haza kerülve mint nyugalmazott altiszt csendes nyugalomban élt, míg a nemzeti-ségi mozgalom egész Erdélyt fel nem kavarta. 1848 novemberében Erdély már Magyarországra nézve elveszett. Csak Háromszék nem hódolt meg. November 28-ra Szepsi-Szent-Györgyre gyűlést hívtak össze, hogy Puchner es. kir. kormányzó proklamációjára, melyben a székelységet a császári kormányhoz való állásra szólította fel, választ adjanak. A gyűlésen ugyan nem hiányzott az akarat az ellenállásra, de a nép nagyon búslult az eddigi kudarcok miatt, melynek okát abban látták, hogy «nincs ágyú, nincs munició».

Gábor Áron már október óta egy kovácsműhelyben öntött két hatfontos vaságyút és akkor éppen azok felszerelésén dolgozott. Elképzelhetni, milyen volt a meglepetés, midőn a főtisztek lehangoló beszéde után egy bárányszőr ködmenes, füstös arcú atyafi, két ember vállára támaszkodva fölemelkedett és így kiáltott:

— Van ágyú, van puskapor, még csak egy koppintás hiányzik az ágyú mozdonyán. Pénzre nincs szükség, mindenki lássa el magát elemmel.

Mindjárt három tábort alkottak és Gábor ágyúját már másnap a hidvégi csatában föl-szentelték.

A történet e szép napjainak jeleneteit mutatjuk be mostani számunkban.

PÁKH ALBERT.

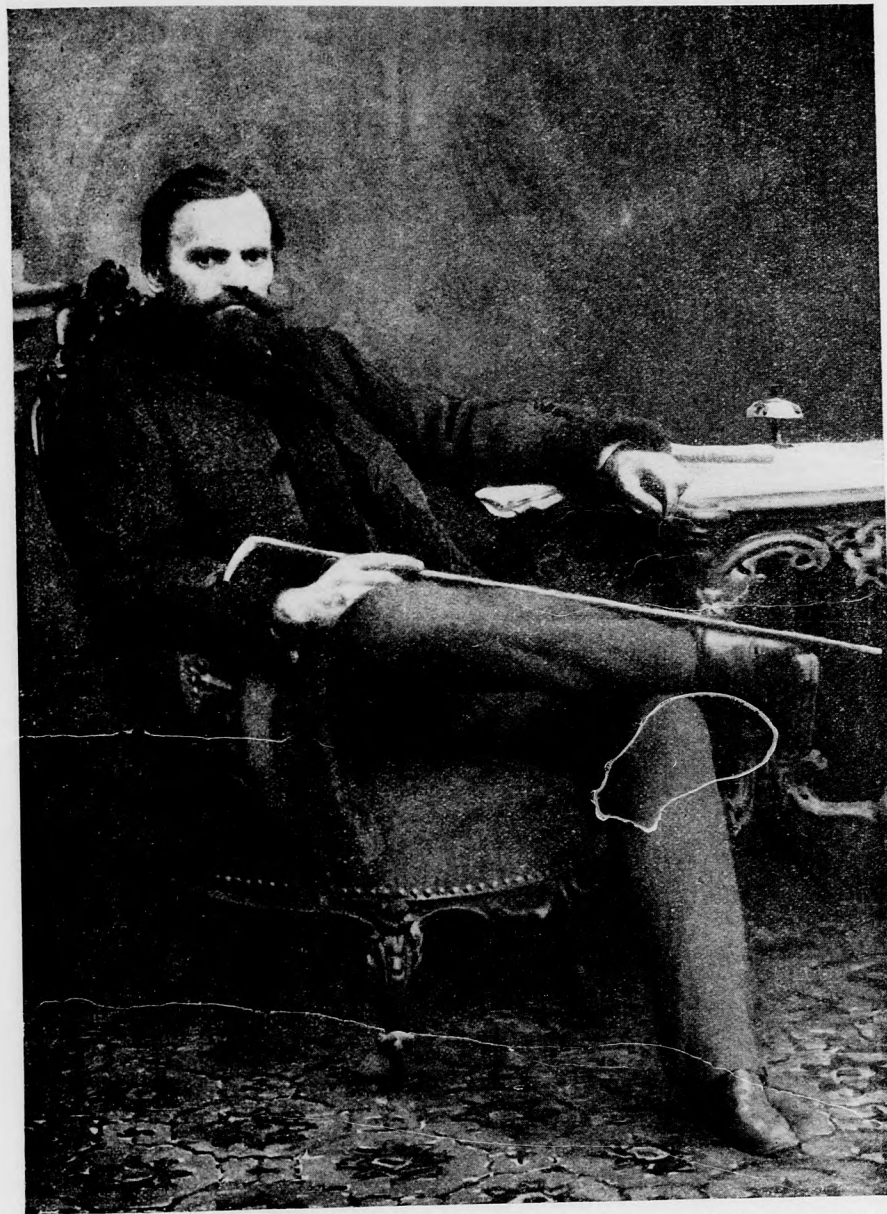
Egy érdemes magyar írónak az emlékezetét elevenítjük föl, aki az elmúlt század derekán a legkiválóbb magyar költőkkel szoros barátságban volt s mint a «Vasárnapi Újság» című képes lapnak megalapítója s másfél évtizedig szerkesztője eléggé nem méltányolható érdemeket szerzett.

Pákh Albertről van szó, a jeles humoristáról, aki Petőfinek Debrecenben töltött sanyarú napjait barátságával megédesítette, aki friss szelle-

mével a köréje sereglőknek oly kedves órákat tudott szerezni.

Művelt, okos szülők gondos nevelése jutott Pákhnak osztályrészsül; atyja kiváló műveltségű evangélikus pap, lelkes magyar ember volt. Pákh Albert 1823-ban született Rozsnyón, középiskoláit Sopronban végezte s írói hajlama korán megnyilatkozott. Jogra Debrecenbe ment s itt nevelősködve szerezte meg mindennapi kenyerét, jurátusként került Pestre, hol a fiatal írók — köztük Petőfi, az akkor már ünnepezt költő — tárt karokkal fogadták.

A ritka műveltségű és széles látókörű ifjú különösen satirikus hangjával, találó megjegyzéseivel, kiművelt ízlésével keltett kortársai között feltűnést. Az akkori irodalom sallangos, dagályos írásmódját ostorozta szerencsésen s finom, gúnyos rajzai korán elárulták az írónak nagyatermettségét. Az írói hajlam uralkodóvá lön benne s bár az ügyvédi vizsgálatot letette, mint annak idején Vörösmarty, hovatovább egészen az irodalom felé fordult. Először újságíró lett a Csengery által szerkesztett «Pesti Hirlap»-nál. Az ő újdonságai elütöttek a mai lapok újdonság rovatának szokásos krónikaszerű hangjától; eleven apróságok voltak, melyeknek megírásakor az író a maga egyéni véleményét, olykor kritikai megjegyzéseit is közbe szötte. Apró életképei, melyekben a gúny és szellem fegyvereit erősen használta, méltán keltettek feltűnést s hathatósan hozzájárultak ahhoz, hogy egy-némely kórságra, hibára, a nyegle írókra térítsék a közönség figyelmét. Mintegy tíz életképet írt, amelyek később, 1870-ben a Kisfaludy-Társaság kiadásában összegyűjtve is megjelentek. Mielőtt még a forradalom kitört volna, Pákh nagy beteg lett, s betegségéből soha sem gyógyult ki. Idegen ország fürdőhelyén keresett gyógyulást s az elnyomatás korának első évében került haza — beteg, de azért dolgozott; különféle irodolmi vállalatok élén látjuk, miglen 1854 március 5-én az ő szerkesztésében megjelenik a *Vasárnapi Újság*. Két főmunkatársa *Jókai Mór* és *Gyulai Pál* voltak s a lap ma is virágzik. Egyszerűség, komolyság, ízlés voltak az elvei Pákhnak; végtelen gondnal és szeretettel szerkesztette ezt a lapot. Gyulai Pál szerint: «Ez a lap fontos küldetést teljesített. Az elnyomatás szomorú korszakában nemesak vigasztalója volt a nagy közönségnek, hanem ébresztője is. Ápolta a jövőben vetett reményt, virrasztott a halálra sebezett nemzetiség betegágya fölött, szította a

A 60-as évekből való fénykép után.

PÁKH ALBERT.

szunnyadó hazafi-érzést oly körökben is, ahova más lap el nem jutott. Emellett oly közönséget teremtett s növelt fel a magyar irodalomnak, amennyit magyar encyclopaediai lap még soha. S ezt a fő dolgozó társakon kívül leginkább a szerkesztő tapintatának köszönhetni. Pákh eljárt az életnek némi kárpótlását látta abban, hogy megtört lélekkel, beteg is használhatott hazájának e lap alapításával s virágzásra emelésével.»

Érdemeit méltányolták is életében. Az Akadémia, a Kisfaludy-Társaság tagjaik közé választották s midőn a «Vasárnapi Újság» fennállásának tizedik évfordulóját ünnepelte, az olvasóközönség gyöngéd szeretete jutalommal tüntette ki: *aranytollal*.

1867-ben halt meg s a hálás olvasóközönség, melyet ő toborzott össze, önkényes adakozásával lehetővé tette, hogy sirját emlékkövel jelöljék meg.

A «Vasárnapi Újság» hétről-hétre tanuságot tesz most, félszázad múlva is, hogy Pákh életrelőt tudott teremteni.

AZ ÖREG HONVÉD.

Életkép.

A városi levélhordó kék egyenruhás finom legény. Fölkap a biciklijére úgy száguldozik egyik utcából a másikba, egyik palotától a másikig. Egy-kettő, már fönn van az emeleten, fűgén szétosztja amit hozott, s fölvisit a villamos csengő figyelmeztetve a gazdát: «Itt fülel már a ládikában a várvavárt levél! Tessék elolvasni!»

A falusi ember összeköttetésének a külvilággal nagyobb sora van. Jó Isten, mennyi viszontagságon megy át az a csomag, vagy levél, mire a tulajdonosa kezébe jut!

Csak egy-egy középponti postahivatal áll rendelkezésére kocsí, ló, mely elhozza a vasútról a vidék összes postaállományát, a körüllevő falvakból aztán gyalog-ember jön, hogy hazaszállítsa kinek-kinek azt, ami őt illeti.

Nincsen hamarjában szánalmasabb alak egy ilyen falusi levélhordónál, amint rapjában kétszer elindulni kénytelen hosszú és fáradságos útjára, tekintet nélkül arra, hogy a téli-vihar zúg-e feje fölött, vagy a juliusi nap heve perzseli hátát.

Életerős férfiak úgy lehet könnyen megbirkózni ezzel a föladdal is, amde aki még bírja, az munkát, aratást fogadhat, napszámba járhat, az még nem akasztja nyakába a nagy bőrtáskát a csekély javadalmazás fejében, csak az vállalkozik arra, ki már dolgozni nem tud, s a kenyér — haj! a mindennapi kenyér gondja nem engedi megpihenni mégse.

A mi falunkban az öreg Barna Pál a levélhordó. Honvéd volt annak idejében, végig küzdötte a szabadságharcot, ott volt Kápolnánál, Hatvannál, Ácsnál — most a leveleket hordja házról-házra, és két fillért kap — ha kap — mindegyikért!

Kiég a szemem hogyha látom, amint gyakran nehéz csomagokkal megrakodva elballag ablakom alatt ha tél, ha nyár! Egy vedlett katonasapka van a fejében, silány gúnyája foltra áhit, göresös bottal támogatja lépteit, mert a sok véres ütközézből esodamódra épen került ki, — de a sok nélkülözés és az öregség csunyaül megviselte, nemkülönben a köszvény. Ezért is jár olyan bicegve.

Hát olyan koldus szegény ez az ország, hogy

becsületbeli tartozásának se képes eleget tenni? Vagy nem legszentebb kötelessége volna-e tisztessé megélhetést biztosítani ez elaggott honvédnek, ki a haza védelmében annyiszor tette kockára életét?!

— Hallottam én is, asszonyom, hogy van olyan ház Pesten, ahol az ilyen tehetetlen negyvennyolcas katonákat — mint én — befogadják. De nem volt senki olyas pártfogóm, aki beajánljon, s magam nem tudtam mi a módja a be-kéredzkedésnek. Aztán az igazságaim sincsenek rendben. A katona-könyvem mit a magyaroknál kaptam, elkallódott a bujdosás alatt, az «opsit»-levél meg, amit az osztrák adott mikor tizenegy esztendő múlva hazaeresztett, elmállott, szétron-gyolódott a láda fiában. Így hát nem is kéredz-kedhettem. Pedig jól esett volna ha csak annyit adnak is, hogy mindennap került volna egy kis dohányra. No de se baj! Soká úgy se tarthat már ez a nyomorúság, Vizkeresztkor fordultam a nyolevanadik esztendőbe!

Köszöntve tovább biceg és kissé fanyar jó-keelve nem hagyja el soha. Legkivált akkor jut ez kifejezésre, mikor október elejével nagy sirva-riva kísérik ki az asszonyok a faluból regruta fiaikat.

— Mit rittok? förmed reájuk, hisz csak ide-megy a kertek alá, s ha kalácsot süttök már hazafut a szagára! Az volt a búsulni való, mikor minket besorozott a német, aztán kikomandiroz-tott kít Venéciába, kít Moldovába, aztán mire 10—11 esztendő múlva haza vetődünk, a mátkánk megvénült vagy megunta a várakozást, az édes anyánknak meg sokszor csak a sírját találtuk! Aztán mi felölünk még a madár se hozott hírt az itthonvalóknak, ez a bundás meg akár minden-nap megpanaszkozhatja ha nyakon teremti a káplár úr, vagy ha kiürült a pogácsás-tarisznyája. Elviszem, meghozom én a levelet, ne búsuljatok!

Az is igen mérge-síti az öreget, mikor rövid idő multán hazajön néhány napi szabadságra a fiatal hadi s nyalkán kikenve-fenne hívalkodik végig a falun, tüntetve az ő vitézi-mivoltával, ha meg pajtáskodva odaszalutál neki, akkor egészen betelt a mérték.

— Mit hetvenkedsz, ösém, mint a polturás malac a garasos kötelen, hiszen te csak aféle mézeskalács-huszár vagy! Mivel hogy reád húz-ták a cifra mundért azt gondolod már katona vagy, pedig dehogy! Lettél volna csak igazi csatában, fázva, koplalva egész napon át, s mikor azt gondolod, hogy már nem vallhatod tovább,

akkor reád tör az ellenség, fejed körül mint a méhek röpködnek a golyóbisok, melletted egy ágyúgolyó a legjobb pajtásodnak éppen csak a két lábát hordatja el, majd akkor megtudnád

kinálja valaki, olyankor megoldódik a nyelve. Görgei táborában szolgált, résztvett a diadal-mas csaták egész sorában, látta színről-színre majdnem kivétel nélkül ama nagy idők vezér-

HONVÉDROHAM A SZOLNOKI CSATÁBAN. — Greguss Imre festménye.

mi izzt ad a katona-élet! Linkszum, rekszum, vakparádé, ebből áll az egész vitézkedés, kár is olyan nagyra lenni vele.

Ilyenkor jobb elkotródni előle, de van békésebb kedvében is. Vasárnap délutánokint ha ott sütkérez a padkán valamelyik ház előtt s látja, hogy érdeklődő csoport verődik össze körülte, vagy ha a kocsmában egy pohár borral meg-

ferfiait, van hát miről beszélni bőven! Ki venné tőle rossz néven, ha vitézlő Hary János példájára úgy melleleg a saját hősi tetteit is fölemlíti, mert ha magát a császárt nem ejté is rabul, de egy osztrák tiszt urat csakugyan lefegyverzett és nem ereszté szabadon, bár arannyal telt erszényt kinalt is az neki, máskor meg egy régi malmot védelmezett meg tizenketted magával egy század

«küzazér» ellen. Régen volt — a fél század alatt elmosódhatott egy és más az emlékezetéből s azt most a képzelet foltozgatja ki. A helyneveket, dátumokat is összetéveszti már, de azért az nem baj, a körülállók áhitattal hallgatják minden szavát az ősz honvédnek, aki ismerte Kossuth Lajost, Bem apót, Damjanichot — és belopódzik szívükbe valami abból a lelkesedésből, mely egykor oly nagy hőstettekre képesíté apáikat.

Micsoda kor is volt az! Legendába ha illet ir a költő, csudaszép mesének mondanád, s a vén Európa szájátva nézte mit művel az a maroknyi nép fölmagasztosult szabadságszeretében. Ma még hódolva borúl a trón zsámolyához és kész lenne vérét ontani a hatalmasért, ki magyar nyelven biztatja meg őt egy szebb jövő ígéréssel, de holnap már csatarendben áll és mindent kockáztat feltett szabadságáért. A kor nagy jelszavai visszhangra keltek szívében s lelkesedve ölelte keblére a haza minden fiát, hogy megossza vele terhét és részeltesse minden jogában, kezében a béke fehér zászlaja, melynek árnyékában áldás és jóllét fakad, — kárhozat azokra akik kitepték kezéből és kényszerítették, hogy fölragadja azt a másikat, azt a pirosat, melynek nyomában halál és pusztulás jár! Törve a rabbilincs — s hogy megrázza szibbadt tagjait a sokáig lánravert óriás, akkor érzi csak, hogy nagy és hatalmas és erős, mert az Igazság lelke van vele. Mint a fűszál annyi az ellensége, rátámadnak még azok is, kiknek ő adott hazát s az ő kenyerén táplálják életüket, ő fölveszi az egyenlőtlen tusát és megállja helyét becsülettel. «Veszélyben a haza», zúg végig a harci kiáltás a hármás bérc honán, rövid hetek alatt már százezer katonája van a magyarnak, és számuk nem fogyatkozik, mintha Csaba királyfi hadverő hősei volnának, kiket új életre kelt minden virradat. Mert nincs anya ki visszatartaná fiát mikor apjával együtt a szent harcba megy és ha merevült kezükből kihull a véres acél, az ősz nagyapa ragadja föl azt, hogy megboszulja vesztüket, vagy megossza velük jeltelen sírjukat. És támadnak közöttük lánglelkű férfiak, kiket fényes hadi-tettek ihlet a szabadság s diadalról-diadalra viszik tiszta lobogójukat, véres rendet vág az ellenség sorában a karddá lett kasza, s ha nincsen fegyverük, van az ellenségnek, s ha nincsenek ágyúik, vannak harangjaik miket ágyúvá formál a találékony lángész. A tétlen imádkozás ideje elmúlt, ércorkuk most halált okádik s bömbölve hirdeti: Jaj annak ki a

Szabadság életére tör! Velünk az igazság, velünk az Isten!

*

Mikor túladott a nagy börtáska tartalmán, szép nyári alkonyatkor ledül az öreg levélhordó a falu végén a paplak kertje mellett az árokpartra pihenni. Szép hely az nagyon. Fölötte egy nagy ákác himbálja fürteit, s a szellő éppen idehozza a virágos szelence-bokrok minden illatát. Egyszerre — mintha csak hívták volna — előkerül ám a rácsos kerítés mögül egy szőke kis fiú. Vidáman köszönti az öregot, s magamellé dobva nagy szalmakalapját letelepszik hozzá a fűre. Nagyon jó pajtások ők: az öreg honvéd s a kiesi legény. Rendszeresen azzal kezdődik a barátkozás, hogy a kék matrózból zsebéből előkerül egy kis dohány és az öreg kérges markába vándorol. Nap-nap után meg lesz dézsmálva e célra apa dohányos bödönje, annak hallgatja jóváhagyásával. Nyájas mormogást hallatva köszönnet fejében, Pál bácsi mindenekelőtt siet megtönni örökké éhes pipáját, melyet a csizmaszárából szedett elő. A vedlett ködmön valamelyik véletlenül nem lyukas zsebéből, előkotorással dohányszó készségét a tüzkövet, tapló darabot és az acélvégű bicskát és nagy tempósan elkezd tüzet eszokolni a kovából. A gyújtót igen költséges, s merőben fölösleges találmánynak itéli az öreg.

A kis fiú tenyerébe nyugtatva állat, türelmesen nézi a hosszadalmas műveletet.

Tüzet fogott a száraz bükkfa-tapló, ott is hunyorgat már a kupak alatt, most már még csak egy pár erőlyes szippantás következik és fölszáll az első füstfelhőcske. Akkor aztán kedélyesre válva, megszólal Barna Pál:

— No, kis uram, hát hol is hagytuk el?

Készségesen jön rá a felelet.

— Aradnál. Ott táboroztak Arad mellett, Pál bácsi meg a többiek a Görgei táborából, — aztán hogyan volt tovább?

— No, igen. Ott rostagoltunk egy erdő mellett nyugotra a várostól, valami hatezeren és vártuk hogy mi lesz?! Két nappal azelőtt nagy ágyüdörgést hallottunk ám Temesvár felül, akkor ütközött meg Bem a muszkákkal, gondoltuk majd mi is segítségül megyünk, de csak nem jött ilyen parancsolat. Egyszer csak kiadják ám a tiszt urak az ordret, hogy be kell masirozni Aradra, majd ott frejtkovártelba szállunk. Hát mentünk. Este lett mire beértünk, de csak nem szállásoltak el bennünket. A Bohus-féle kastélyban volt a főhadiszállás, ott tanácskoztak éjtnap

a tiszturak, s egyremásra jöttek, mentek az ordenancok meg a lovas staféták. Itt valami készül — mondtuk egymás között, mégis reáeresztenek bennünket a muszkára. — Kora hajnalban aztán csakugyan elindultunk teljes risztungba, Szöllős felé. Jó verekedő kedvünkben voltunk, tiszter annyival is elbántunk volna, mint magunk. Hanem az nagyon különös volt, hogy a tiszt urak mind úgy meg voltak szontyolodva. Fölnéztek egyszer a kapitányomra amint ott lovagol mellettem, hát látom ám, hogy csak úgy potyognak a könnyei a bajúszára. Jó ember volt — az Isten nyugosztalja — meg mertem szólítani:

— Kapitány uram — mondok — miért tetszik rini?!

— Hogyne sirnék, fiam, — azt mondja — mikor elveszett a haza! Tudod-e, hogy most Világos alá megyünk és ott lerakjuk a fegyvert Rüdiger előtt?

Elkáromkodtam magam csunyául, de aztán megkövettem alássan.

— Az árgyelusát, mondok, kapitány uram, ha már így van hát arról se tehetünk. Azért csak mégse tessék rini.

— Könnnyü nektek, mert nem tudjátok mit jelent ez a mai nap, feleli. Aztán meg titeket legfeljebb ha besoroznak az osztrákok, de minket fejbe-lövöldöznek irgalom nélkül!

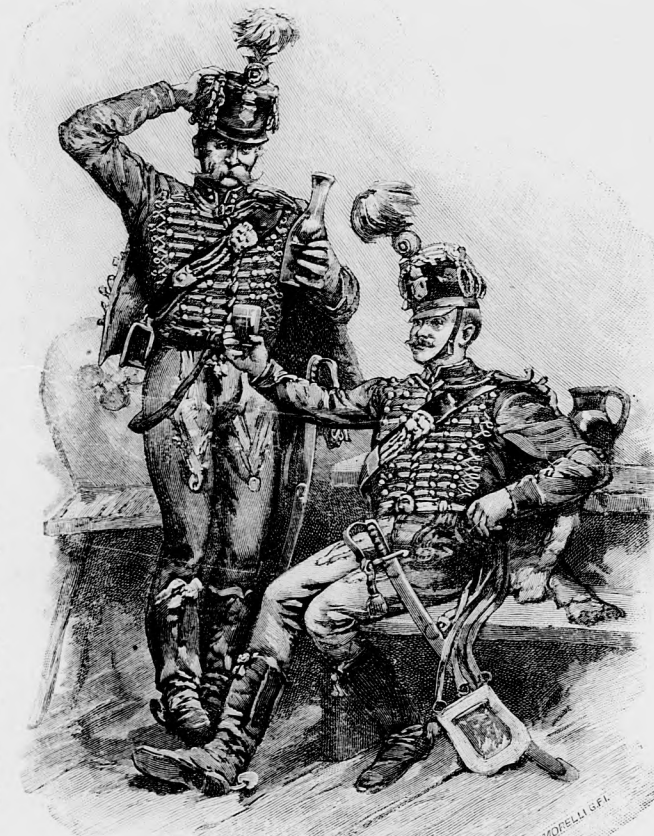
— Azt csak nem tessék aki lelke van! Így én. De ő aztán már nem felelt többet, csak tovább léptetett.

Szájról-szájra járt a szomorú hír, s elmúlt mindenkinek a kedve tőle. Forrón süttött a hátunkra a nap mire úgy tíz óra tájban Világos mellett a szöllősi malom alá értünk, oda volt rendelve már akkorra a többi sereg is, valami harminckétezeren voltunk mindössze. Velünk szembe pedig ott várt a nagy orosz tábor, az ágyúk mind felénk fordítva. A mi ágyúink is szépen sorba voltak állítva, de le volt szerelve valamennyi s odább tőlük búsultak a tüzerek, a huszárok is csak úgy álldogáltak a lovaik mellett. Aztán Görgei átlvagolt az orosz táborba és valami irásokat adott oda a fővezérnek, arra még egyszer tisztelgést vezényeltek és ki lett

adva a parancs, hogy gulába kell rakni a fegyvert.

Hej, micsoda szörnyűség volt az ami erre következett, ha száz évig élnek akkor se felejténem el!

A tiszt urak sirva borultak egymás nyakába, volt olyan is, aki csak előkapta a pisztolyát és

MULATÓ 48-AS MAGYAR HUSZÁROK.

fejbédurrantotta magát. A legénység pedig ordított, káromkodott és átkozta Görgeit aki eladott bennünket és csókoltuk a zászlót amit nem tudtak elvenni tőlünk, aztán most szégyenszemre mégis oda kell adnunk és eltördeltük a kardjainkat, hogy ne vehesse senki se hasznát. Volt olyan huszár elég aki inkább lelőtte a lovát, semmint az ellenség kezére adja, de olyan is volt egy jó csapat, aki szinből megadta magát, de lopva magánál tartotta fegyverét, s titkon össze-

verődve éjjel lórapokott, keresztülvágtá magát az orosz táboron, valami erősen nem is üldöztek, s szerencsésen kiszökött Törökországba.

A kis fiú hallgatja buzgón. Okos kék szemében váltakozva tükröződtek a benyomások, az utolsó szavakra fölkiált:

— Én se adtam volna oda, se a kardomat, se a lovamat! És ha megnövök én is huszár leszek és nem ijedek meg senkitől!

*

A kis szöke fiúból nem lett sohase katona. Az Úr adta, az Úr elvette és beosztotta nemsokára amaz égi seregek közé, kik minden időközön át zengik az Ő dicséretét az örökkévalóság hónapjában, hova minden bizonnal eljutnak azok kik olyan ártatlan szívvel hagyták itt a földet.

Az öreg honvéd pedig most is itt van, noha senki se marasztja és szívesen menne már maga is, s hogy tovább tengethesse életét, hordja a terhet, viszi a leveleket s szedi össze érte a koldus-krajcárokat.

Farkas Mihályné Kenessey Gizella.

HONVÉDROHAM.

Képekhez.

A magyar szabadságharc egyik legszebb eseménye az 1849 március 5-én lefolyt győzelmes szolnoki csata, melynek döntő mozzanatát, a 3-ik zászlóalj rohamát mutatja be *Greguss Imre* képe szép, erőteljes csoportosításban, lelkesítő harci hangulatban.

Érdekes *Greguss* képe, ha összevetjük más csataképpel, például *Matejko*, lengyel festő műveivel. A nagy lengyel művész képein nagy számú, kavargó, küzdő tömeget látunk, míg *Greguss* képe szakit e régi iránnyal s csataképén csak öt alakot mutat be. De ez a néhány alak is híven fejezi ki a hősi küzdelem e kimagasló mozzanatát.

Greguss nem az elesettek tömegével akar hatni, sem pedig a menekülő ellenség ábrázolásával, hanem bensőbb eszközökhöz nyúl, hogy a szuronyroham vérengző küzdelmét és utolsó erőfeszítését érvényre juttassa.

Egy perc még s diadalmas ifjú honvédeink öldöklő harc után visszaszorítják az osztrák tűzértséget s elfoglalják ágyúikat s ezzel eldöntik a csata sorsát. Még nagyobb jelentőséget nyer e jelenet az ágyúk védelmére felállított sánckosár mögött feltűnő *Damjanich* alakja által, ki mellett

a 65-ik honvéd zászlóalj fejlődik ki, melynek más fegyver hiányában egyenesre vert kasza szolgált öldöklő eszközzel; ezek is derekasan megállották helyüket és a harcedzett osztrák vadászok nagy részét a Zagyvába szorították. Az ütközetben mint előhad a lengyel légió is résztvett.

AZ ANTILLÁK VILÁGA. 23

Regény. Irta Verne Gyula. Fordította Zigány Árpád.

Bizonyos, hogy *Harry Markel* és cimborái megéreztek ezt a műveletet a hajófenékben. A hajó ingadozásáról, a hirtelen fordulattal járó zökkenésből bizonyosan kitalálták, hogy a szél iránya megváltozott s az «Alert» távolodik az Antilláktól. Ez pedig az ő malmukra hajtotta a vizet, mert ha sokáig tart az utazás, ki tudja, nem lesz e alkalmuk arra, hogy kitörjenek?

Este hat óra tájban *Will Mitz* elkezdte a lavirozást. Az «Alert» északkeleti irányban futott, meg kellett hát fordítani, hogy délnyugatra tartson. Ez a művelet fölötté nehéz és fáradtságos volt. Mindenekelőtt a kormány segítségével annyit kellett fordítani a hajón, hogy a vitorla-rúdak szél mentén álljanak s mikor a vitorlák csapkodni kezdtek, mivel a szél nem feketett beléjük, hirtelen meg kellett fordítani valamennyit, úgy, hogy éppen kilencven foknyi szögben álljanak előbbi állásukkal.

Will Mitz nagy óvatossággal fogott hozzá a művelethez. Maga vette kezébe a kormányt s miután előbb tüzetesen megmagyarázott mindent s mindenkinek megjelölte a helyét meg a teendőit, szép lassan fordítani kezdte a hajót. Minden úgy ment, mint a karikacsapás. Az «Alert» gyönyörűen engedelmeskedett a kormánynak és szinte a maga tengelyén fordult meg. Mikor a vitorlák csapdosni kezdtek, az ifjak rögtön bekapaszkodtak a hajó-kötelekbe és lázas erőfeszítéssel hűzták, fordították a vitorla-rúdakat.

— Rajta! Csak bátran! biztatta őket *Will Mitz*. A fiúk nyögtek es izzadtak, a szájkás, érdes manilla-kötél véres hólyagokat tört a tenyerükön, de az «Alert» lassan, szabályosan fordult délnyugatra s mikor a szél neki feküdt a megfordított vitorláknak, nagyot bukdácsolva szökent előre az új irányban.

— Bravó! ... Bravó! — kiáltott föl *Will Mitz*. — Úgy dolgoztak, mint a született hajósok!

— Nem esoda! — felelte *Clodion Lajos* nevetve, — ilyen kitűnő kapitánnyal, mint ön!

De *Harry Markel* és cimborái aligha örültek annak, hogy ez a művelet ilyen jól sikerült. Ha megéreztek, aminthogy meg kellett érezniök, hogy az «Alert» irányt változtatott, bizonyára tudták azt is, hogy ismét közelednek az Antillákhoz, ez pedig a veszedelmet, a fogságot, a halált jelentette számukra.

Az ifjak gyorsan megebédeltek s aztán *Will Mitz* kiszabta az éjjeli őrseget és megosztotta a szolgálatot a «legénység» között.

Abban állapotok meg, hogy öten fönn maradnak éjjelig, akkor fölkeltek alvó társaikat s azután minden négy órában kölcsönösen fölváltják egymást. Ha pedig még az éjszaka ismét meg kellene fordítani a hajót, akkor az alvókat is mind föl hívják a földélzetre segíteni.

Az első őrseg ez volt: *Magnus Anders* állt a kormánynál, *Tony Renault* és *Hubert Perkins* a hajó orrán vigyáztak, *Axel Wickborn* és *John Howard* pedig a fő árbóc tövében álltak, éber szemmel őrködve a hajófenékbe nyúló terhelőajtók bejártánál, ha a kalózok esetleg kitörni szándékoznának.

Will Mitz egész éjjel fönt virrasztott; folyton járt-kelt a hajón és ott volt mindenütt. Vigyázott a kormányra, a vitorlákra, a szélre, egy szóval mindenre s legkivált az eget vizsgálta, hogy nem lesz-e vihar? Szerencsére a sötét felhők még távol voltak s reggelig nem kellett félni, hogy eléri a hajót... De hát aztán?

Az is szerencse volt, hogy *Harry Markel* és társai meg se kísértették a kitörést a hajófenékből. Talán úgyis tudták, hogy a kísérlék most még csütörtököt mondana, mert ezen az első éjszakán az ifjak bizonyára éber szemmel vigyáznak és virrasztanak.

De mi lesz, ha majd kifáradnak és ellankadnak? Ha a munkához, erőfeszítéshez nem szokott, viharokhoz hozzá nem edzett szervezetük kimerül? Hogy fognak ellentállhatni akkor e vad martalócok és haramiak támadásának?

Erre maguk az ifjak se gondoltak most, bár néha néha összerzezzentek, mikor a hajófenékből fölhangzott a részeg kalózok dühös káromkodása és szilaj kurjongatása.

És volt is rá okuk, hogy összerzezzenek, mert még nagy útat kellett tenniök az első révig. Az ellenkező szél miatt csak 10—12 mértfölddel jutottak közelebb az Antillákhoz.

XL.

Három napi küzködés.

Mikor a nap fölkel, úgy látszott, hogy az időjárásban nem lesz változás. Csak talán a szél ereje csökkent egy kicsit, de viszont a szemhatáron úszó felhők lassan emelkedtek a zenith felé s valószínű volt, hogy esni fog. Ez lehetett jó is, meg rossz is; jó azért, mert esetleg megváltozhatott a szél iránya s rossz azért, mert

heves szélrohamok támadhattak és kényszeríthették volna a hajót, hogy bevonja a vitorláit.

Annyi bizonyos, hogy ha a szél iránya nem változik, ismét lavirozniuk kell egész nap s megint csak tíz-tizenkét mértfölddel jutnak közelebb az Antillákhoz. Ha pedig a szél továbbra is állandóan nyugat felől fúj, akkor, ki tudja, hány napba telik, míg partot érnek, sőt az se bizonyos, hogy egyáltalán partot érnek-e valaha.

Ilyen gondolatokkal tépelődött *Will Mitz*,

A HAJÓ ERŐSEN INGADOZOTT...

midőn *Clodion Lajos* hat óra tájban feljött a földélzetre és oda ment hozzá.

— Jó reggelt, *Will*! — mondta vidáman. —

Nos, milyen időnk lesz?

— Ha én azt tudnám!

— Nem változik a szél?

— Egyelőre nem... legalább úgy látszik.

— Ez pedig nagyon hátráltat bennünket, úgy-e?

— Hátráltatni ugyan hátráltat. — felelte *Will*

Mitz, — de azért nem kell búsulni. Majd csak elérünk valahogy az Antillákra. Aztán meg valami hajóval is találkozhatunk.

— No, én ugyan nem búsulok, — mondta Clodion Lajos vállat vonva. — Hanem ön bizonyára álmos lesz. Nem fekszik le egy kicsit?

— Egyelőre még nem. Hígyje el, nem is vagyok fáradt. Később, ha talán álmos leszek, nem mondom, hogy nem dülök le egy-két órára; de most még nem érzem, hogy rászorúlnék a pihenésre. —

Voltaképpen azonban nagyon is ráfért volna Will Mitzre egy kis pihenés, de nem mert lefeküdni. Nem tetszett neki a tenger s a hajósok finom ösztönével megsejtette, hogy valami fordulat lesz az időjárásban.

Hét óra felé Patterson úr is feljött a fődélzetre, oda ment Will Mitzhez, kezét fogott vele és azt kérdezte:

— Nos, még se látszik a föld?

— Még nem, Patterson úr.

— És még mindig nyugat felé van?

— Még mindig, uram.

Patterson úrnak be kellett érnie ezzel a megnyugtató válasszal. Szinleg be is érte, de titokban komoly aggodalmak emésztették. Mi lesz, ha az «Alert» nem bír eljutni az Antillákra? Mi lesz, ha a szél viharra erősödik és kiveri a hajót a nyílt tengerre? És legfőképpen mi lesz akkor, ha a kalózok, megúván a rabságot, akár az életük kockázatásával is kitérnek börtönükből?

Mialatt a derek mentor e kétségbejítő gondolatokkal évődött, Will Mitz halálra fáradtan ledőlt pihenni a fődélzeten, a kormány mellett, mely ekkor a Clodion Lajos biztos kezében volt.

De alig aludt két órát, midőn Hinsdale Roger és Wickborn Axel újjongása megint fölverte. A két fiú a hajó orrában örködött és kiabálva, lelkenedve szaladt a kormány felé:

— Hajó! . . . Hajó!

Will Mitz azonnal fölugrott és a hajó keleti oldalára rohant. A jelzett hajó valóban ott volt, illetőleg látszott a füstje, mert gőzös volt. A gyors járású posta- vagy személyszállító hajó ugyanabban az irányban igyekezett előre, mint az «Alert». Csakhamar föltűnedezt a szemhatáron mind a két kéménye, majd az egész törzse is és az «Alert» utasai lázasan vizsgálták a messzelátóval minden mozdulatát.

Nem csoda! Hiszen talán pár óra alatt vége lesz minden aggodalmuknak, szenvedésüknek, mert ha a gőzös észreveszi őket, bizonyára a segítségükre jön és megszabadítja őket.

Felóra múlva a gőzös már csak három mértföldnyire lehetett tőlük. Hatalmas transzatlanti hajó volt, de azt még nem lehetett látni, hogy francia-e vagy angol. De Will Mitz már kiszámította, hogy ha nem változtat az irányán, oly messze a hátuk mögött fog elhaladni, hogy nem érintkezhetnek vele.

Tony Renault Will Mitz parancsára fölhúzta a középső árbóca a kék és fehér lobogót, annak jeléül, hogy a hajó segítségre szorúl; ugyanakkor

Axel Wickborn fölrántotta az angol lobogót a hajó utolsó árbócára.

Negyedóra telhetett el a legkínosabb várakozásban. Az «Alert», mely szemben kapta a szelet, nem közeledhetett a gőzöshöz, mely három mértföldnyire éjszaka felé futott. S mivel nem is felelt a jeladásukra, Hinsdale Roger és Clodion Lajos leszaladtak a kabinba és fölhoztak két puskát. Ötször-hatszor is lőttek, de mivel a szél a gőzös felől fújt, nagy kérdés, hogy meghallották-e a puskák durranását?

De ha a gőzöson nem is hallották meg a lövéseket, annál jobban meghallották Harry Markel meg a cimborái a hajófenékben. És kétségtelenül meg is értették, hogy miről van szó, mert irtózatossá káromkodással, szilaj ordítással estek neki a hajófenék ajtajának, melyet vad erőszakkal döngettek.

Szerencsére a hajó oly szilárd szerkezetű volt s a vaspántok úgy leszorították az ajtót, hogy a kalózok minden erőfeszítése hiábavaló volt. Különbösen is Will Mitz, aki közvetlenül az ajtó mellett állott, kezében a fölhúzott revolverrel, kíméletlenül agyonlőtte volna a legelsőt, akinek sikerült volna a fejét kidugnia.

Nagyobb baj volt ennél, hogy a gőzös nem vette észre az «Alert» segélykérését, nem hallotta a puskalövéseket, hanem csak ment a maga útján s magával vitte az ifjak reményességét is. Felóra múlva már öt-hat mértföldnyire volt tőlük s a következő negyedórán végkép letűnt a szemhatárról.

Will Mitz szomorúan fölsóhajtott, de nem csüggedt. Mivel nem tehetett mást, folytatta a lavirozást, de magában erősen aggódott, hogy már ezt se bírja soká. A szél ugyanis egyre erősödött s a hullámok járása is folyton magasabb lett, úgy, hogy vagy be kellett vonnia a vitorláknak legalább felét, vagy pedig szél mentében kellett haladnia, ami ismét távolabb vitte az Antilláktól. Valahányszor a komolyabbak: Clodion Lajos vagy Hinsdale Roger kérdőleg néztek rá, mindig félrefordította a fejét.

A közelgő éjszaka nagyon aggasztotta Will Mitzet. A szél, ahelyett, hogy csökkent volna, egyre erősödött és a tenger is hatalmasabban hullámzott. Mindenáron csökkenteni kellett a vitorlákat, mert a lavirozással már nem boldogultak s ha éjszaka véletlenül vihar támad, nemesak a vitorlákat tépi le a szél, hanem az árbócokat is ketté törheti.

De azért is csökkenteni kellett a vitorlákat, mert a nyugati szél nagyon messzire elhajtaná őket különben az Antilláktól. Nekik pedig itt kell maradniok, közel ahhoz a földhöz, ahonnan a szabadulást remélhették. Mert mit várhattak volna, ha rábizzák magukat erre a nyugati szélre, mely ugyan gyorsan vitte volna őket, de egyenesen Afrika keleti partjai felé, ahol vademberek, sőt talán még azok se lagnak?

Will Mitz megmagyarázta az ifjaknak, hogy miről van szó s aztán kiosztotta a szerepeket.

Leuwen Albert és Perkins Hubert a kormányról maradnak, a többiek pedig fölmennek vele a tatvitorlára és először is azt göngyölik be.

— De jól megfogózzanak a kötelekben! — intette Will Mitz az ifjakat.

A hajó erősen ingadozott a heves szélben s a hullámok szilajon jártak rajta keresztül-kasúl. A vitorlarúd egyik vége néha szinte a felhőket súrolta, mialatt a másik csaknem szántotta a tenger színét, de a bátor ifjak azért serényen dolgoztak és egymásután behúzták a felső vitorlákat. (Folyt. köv.)

A GAZDAGSÁG.

Nagy-Britannia, mi türés-tagadás, a leggazdagabb ország a föld kerekén, úgy, hogy biztonságban elmondhatta a bölcs és szellemes *Sydney Smiths*,* hogy az egyetlen ország, ahol a szegénység bűn, azért lélekben járó dolog, hogy ott minden ifjú szívébe vessse, midőn az élet küzdő terére lép, az erkölcsi bölcseségnek azt az alapelvét, hogy nem az adja meg az embernek igazi értékét, *mije van*, hanem hogy *mi!* «Bennetek vagyon a mennyeknek országa», — nem kivületek. Légy hát résen, nehogy megfertőzzön azon erkölcsi mételey, mely többé-kevésbé megfertőzi az összes iparos és kereskedői körök levegőjét s ne külsejéről becsüld meg az embert, hanem lelki derekasságáról. A törpe, aki felkapaszkodik az uborkafára, végig néz az embe- reken, de ez az előnye csupán helyzetében van. Szintgy vagyunk a gazdaggal is, aki csak gazdag, bizonyos társadalmi állásra vergődik s talán ennek következtében odabigyeszti a neve mellé a P. T. betűt (parlamentari tag), de szállítsd csak le az ő mondva csinált magaslatáról, nézz vele szemtől-szembe s majd meglátod, hogy csupán báb, egy nagy semmi. Vedd hát jól, fiam, fontolóra, hogy a társadalmi életben nem egyhamar akad megvetni valóbb a gazdagnál, aki gazdagsága miatt fenn hordja az orrát. Mert azzal, hogy oly nagyra van a külsőséggel, lehámlik róla emberi voltának igazi jellemvonása és totágast állítja az ember igaz-valódi értékét. Ám keress pénzt, hogy legyen miből kifizetned a szabodát s hogy legyen miből lehörpintened egy-egy pohár vörös bort, emésztésed elősegítése végett; de soha se add magadat az u. n. *szerecsenvalászatra*. Sokrates, Plato, Aristoteles, Szent-Pál, mind komolyan s egy szívvel-lélekkel állítják, hogy a pénzkéréses lealacsonyító foglalkozás s minél többre becsüli valaki a pénzt, annál kevesebbre becsüli saját magát.

Tehát csak a szellemi és erkölcsi derékségben bízzál s rájössz majd életed további folyamán

* Skót hittudós, 1802-ben alapította az «Edinburghi Szemlé»-t. Egész életén át buzgó híve s védelmezője volt a szabadelvű reformoknak.

arra, hogy nincs herceg, se milliomos, ki dicsekedhetnék vele, hogy fölötted áll.

John Stuart Blackie.

Fordította

Kováts S. János dr.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Ifjúsági előadások.

A *Nemzeti színházban* e hét hétfőjén Szigligeti emlékére «Liliomfi»-t adták ifjúsági előadásul. A darabban különösen *Gabányi* tűnt ki, ki egész estén át derűltésgben tartotta a színházat. Szigligeti emlékének nemesak a színház hódolt, hanem az ifjúság is, mely ez alkalommal zsúfolásig megtöltte a színházat.

A *Magyar színházban* e hét csütörtökjén (délután) a «Drótos-tót»-ot játszották nagy számú közönség előtt.

Önképzőkori tudósítások. A *marosvásárhelyi ev. ref. kollégium* «Mentovich-kör»-e múlt hó 28-án Arany János emlékére szépen sikerült gyűlést tartott. A változatos műsort szavaltatok és felolvasások töltötték be. — A *budapesti Baresay-utcai főgimnázium* «Természettudományi kör»-e február 21-én ülést tartott, amelyen Hetényi A. a léghajózásról, Lukács Henrik a cseppfolyósításról, Egyed István az atomelméletéről olvasott föl. Müller tanár úr közölte a fénykép-pályázat eredményét, ezután pedig mérleg készítésre hirdetett pályázatot. Ez újszerű pályázat iránt az ifjúság fokozottabb buzgalommal érdeklődik. Megemlítjük, hogy az intézet által rendezett *Bajza-ünnepély* tiszta jövedelme 800 korona volt. — A *hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimnázium* kebelében fennálló «Petőfi-önképzőkör» február 27-én a főgimnázium tornacsarnokában részben az önképzőkör pénztára, részben a zenekar javára Czutor Béla zenekarának közreműködése mellett hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendezett, mely igen szépen sikerült. — A *nagykanizsai főgimnázium* önképzőköre XI-ik ülését Bajza emlékének szentelte. A kört látogatásával Spitko Lajos tankerületi főigazgató úr is megtisztelte. Emlékbeszéd Bajzáról, mondta Benczik József VIII. o. t. A száműzött, szavalta Kovács B. VI. o. t. Bajza és műkritikánk (beszéd), elmondta Dávid L. VIII. o. t. Az Úr ítélt (Váradytól), szavalta Kafka I. VIII. o. t.

FEJTÖRŐ.

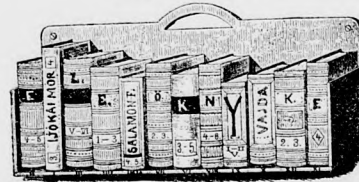
Történelmi kérdés:

Ki volt a kel. róm. birodalom utolsó császára, aki Konstantinápoly bevételkor (1453) a drinápolyi kapunál elesett? (Imreh Béla)

Számítási kérdés:

Melyik az a szám, melynek $\frac{1}{5}$ része és ötszöröse 78-at ad eredményül? (Grosz Pál)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1904 március 20.

22. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Történelmi kérdés: II. Iván. — Természetrizai kérdés: Kosárfűz (Salix viminalis). — Számtani kérdés: 6, 12. — Képrejtvény: A legtöbb ember azért boldogtalan, mert vágya meghaladja erejét.

Helyesen fejtették meg: Labancz Ernő, Föföldy Sándor, Nord Frigyes, Banik Győző, Fáy József, Salamon Samu, Szabó Béla, Julius Lipót, Lányi Ernő, Halász Dénes, Auer Elemér, Váczy Imre, Veres Gyula, Sámson Lajos, ifj. Felek József, Herzog Árpád, Szabó Gyula, Szász Imre, Kárdos Ferenc, Havas Ernő, Györgyei Adolf, Rajner László, ifj. Issekutz Aurél, Havas Péter, Boggyay Gyula, Kanitzer István, Weisz Henrik, Friedrich Loránt, Fischl Ernő, Grosz Pál, Szemző István, Imreh Béla, Föth Mihály, Szerényi Nándor, Kandel Imre, ifj. Vállas Lajos, Kund Béla, Scholmáshy Géza, Blau Miksa, ifj. Dajkovic István, Biró Eudre, ifj. Varrók László, Makk István, Hólek László, ifj. Pollák Lajos, Békés László, Pálits Emil, Tuschák Imre, K. Tarsoly Gergely, korompai Brunswik György, Kocsis György, Balogh Pál, Thier Győző, Feith Pál és Miksa, ifj. Kósa Kálmán, Kohn Andor, ifj. Borsai Miklós, Weisz Viktor, Zimmer Ferenc, Várady Imre, Lefkovits Vilmos, Fehér Antal, Weisz Sándor és Fülöp, Radnay testvérek, Eisler Dezső, László István, Józsa Gerő, Adler Arnold, Loria Aladár, Friedrich László, Stephanovszky Ernő, Radó I.

A kitűzött könyvjutalmat (Laurie André: Diákélet Angolországban) ifj. Pollák Lajos főgim. VI. o. t., kolozsvári előfizetőnk (Széchenyi-tér 22.) nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

S. B. 1. A két szó kiejtése: «szür» és «lard». 2. Nem tudjuk. — Unus. Nem lehet. Föltétlenül le kel tenni a középiskolai vagy felső kereskedelmi érettségi vizsgálatot. A keleti akadémia Budapesten van, igazgatója Kunos Ignác dr. — A gyakorlat teszi a mestert. Úgy eredeti, mint fordított verseit elolvastuk, de nem igen épültünk. Egyébként igaza van, gyakorlat teszi a mestert; mostani kísérletei nagyon gyöngéek. Erősen látni a forma nehézségeivel s a vers technikájáról igen homályos fogalmak vannak. — M. Gy. Az «Elet» című versike nem életrevaló. Nincs önnök még semmi mondanivalója, ami megérdemelné, hogy verses formába erőltesse. — D. F. Nem ismerünk efajta szakmunkát. Növény, rovar és ásvány meghatározó van. — B. Gy. Nem tartjuk szükségesnek azt a rovatot, azért nem vezettük be; semmi haszna sincs, csupán egy-két ifjúnak a kíváncsiságát kelti fel, nagy tért foglal el, haszna pedig nincsen. — Cicero. Hosszúak ugyan a mondatok, de rendkívül világos szerkezetűek; ha minden szónak ismeri az értelmét s néhányszor nagyon figyelmesen olvassa el, okvetlenül meg kell értenie. A segédfordítást semmiestre sem helyeselnék, mert azok, akik kellő alapismeretek nélkül használják, rendszeren eltévelyednek s föltételekkel válnak. — Kemenes. 1. Nem időszerű. 2. A végét egészen elrontotta. 3. Mindennap 3—5 közzött a szerkesztőségben. — Gimmázium. 1. A kiegészítő vizsgálatot le lehet Szarvason, ennek a bizonyítványunk alapján fölvehetik más intézetbe is, habár természetesebb dolog volna, ha annál az intézetnél tenné le a vizsgálatot, ahol tovább akar tanulni. 2. A Ludovikába érettségi bizonyítvány alapján veszik fel. 3. Jövő számunkban közzé tesszük, hogy minő folytatásos elbeszélés kerül sorra. 4. Címzalagját kijavítottuk a kiadóhivatallal. — Sz. I. (Oroszháza). Ketten is beküldhetik. — Ifj. F. I. (Verbó). 1. Minden bélyegkereskedésben kaphat. 2. Verne Gyula írta. — V. I. (Szolnok). 1. Kár volt fogadni. 2. Minden antiquariumban megkaphatja; nem a Franklinnál jelent meg. — L. G. (Budapest). A 21-ik szám rejtvenymegfejtését későn küldte be. — B. Gy. (Zsolna). Kérdésére legközelebb válaszolunk. — Sch. G. (Temesvár). A Petőfi-Társaság elnöke Jókai Mór, alelnöke Herczeg Ferenc. — K. A.

(Miskolc). 1. Verseket küldhet, de hogy azokat közöljük-e, az már megint más kérdés. 2. A közlésre szánt rejtvenyeket külön darab papirosra kell írni. 3. A kívánt számokat megkaphatja; szíveskedjék óhaját a kiadóhivatallal közölni. — G. P. (Nagyvárad). 1. Rejtvenyeid közölhetők. 2. Igen alkalmas magyar név: Gömöri Gábor, Geréb, Galambos stb. — P. L. Rejtvenyeit közöljük. Történelmi és természetrizai kérdéseket küldhet még — B. Gy. (Szeged). Az a szerenestől függ. — W. N. (Zombor). Az állatorvosi iskolába csak úgy iratkozhatik be, ha gimnáziumi érettségije van. — V. I. Rejtvenyeid nem közölhetők; a képrejtvenyeket igen szépen kell megrajzolni, nálad meg ezt hiába kerestük. — Lefkovits Vilmos tanítóképződei növendék Solton, valamelyik előfizető tőrával szeretne levelezni. — T. I. (Gyöngyös). Tévedésből maradt ki.

100 ritka levélbélyeg (Argentína, Bolívia, Brazília, Chile, Kanada, China, Cuba, Costarica, Kréta, Mexico, Jöreményfok, Japán, Keletindia, Kolumbia, Ceylon, Jamaica (vizesés), Natal, Nyassa, Egyiptom, Tunis, Korea, Guyana, Peru, Venezuela, Tasmania, Újdelváles, Újzéland, Déli-Ausztrália, Hongkong, Queensland, Victoria stb. stb.) csak 2 korona. 10318.

SZÉKI JENŐ,
Budapest, VI., Podmaniczky utca 21.

Magyar
bélyegraktár

Budapesten,
VI., Bajnok-u. 3.

Vesz, cserél
és elad minden-
féle (magyar és
külföldi) levél-
bélyeget.

A ki nem azt
kapja, amit hir-
detünk, vagy
nincs megelé-
gedve avval, a
mit kapott, kérje
vissza a pénzt!

Ajánljuk a következő gyönyörű és fölötte olcsó sorozatokat
China, 1898-ből, 6 darab (1-2-10 ct) csak 60 fillér és a portó.
Honduras, 1892-ből, 5 darab (1-25 ct) csak 80 fillér és a portó.
Bolivia, 1894-ből, 7 darab (1-100 ct) csak 1. — kor. és a portó.
Argentína, 1899/900-ból, 8 darab (1-30 ct) csak 1. — kor. és a portó.
Djibouti, a francia Somali-gyarmat Afrikában, 1, 2, 4, 5, 10 cent., összesen öt darab, csak 60 fillér és a portó.
Uj-Fundland, 1901-ből, a királyi család arcképével, 1-3 e., összesen 3 darab, csak 35 fillér és a portó.
Nyassa, 2/2, 5 Reis, a zsiráffal, a bélyegpár ára csak 25 fillér és a portó.
Korea, hosszú uj bélyeg, 1 és 3 Reis, a bélyegpár ára 25 fillér és a portó.
Chile, 1900/901-ből, 6 darab (1-50 ct) csak 1. — kor. és a portó.
Borneo-Labuan, gyönyörű 9 darab, vadember, krokodil, hajó, vár, stb. keverten vagy külön, mind a 9 darabnak az ára csak 150 kor. és a portó.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekkel összeállított nagyvárosi album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellek és díszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített kellek és díszvasalások az ideig jórészt Bécsből szereztek be, indítatva azokat magunkat, miáltal lehetővé tesszük minden oly ezek előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett. Tiszteltet! 10026
Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.
Árjegyzéket tessék a «T. L.»-ra hivatkozva kérni.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMTATVA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

BURKUS.

Regény az ifjúság számára. Írta Gaal Mózes. 24

Nem hagyott addig békét nekem, amíg a könyvvitel titkát meg nem ismertettem vele. Nem volt ez nagy titok, két este megmagyaráztam s azontúl ő volt az én könyvelőm.

Esténként szokta bevezetni a könyvbe a kiadást. Két könyvünk volt, egyikbe a házi kiadásokat, a szőlőmunkálás költségeit vezettük be, másikba a bor- és gyümölcs-üzletét. Néha aztán egy-egy húsz krajcáros tételen törtük a fejünket.

— Ugyan hagyj el, lelkem! — mondtam végül neki. — Igazán nem érdemes a fejünket emiatt törnünk.

— Pista, — mondá ő kedves fenyegetéssel, — aki a krajcárt nem becsüli meg, az a forintot nem érdemli.

És tökéletesen igaza volt. A húsz krajcár előkerült. Egyik szőlőmunkás kérte előlegül. A kiadások és bevételek nagyszerűen egyeztek. Főnöki teljes megelégedésemre fejeztem ki. De nemcsak ebben volt segítségemre. Ha néha hetekig nem voltam otthon üzleti dolgaim miatt, ott volt helyettem ő, minden rendén folyt. A szeretet kitűnő kereskedőt csinált belőle. Tavasszal kora reggel fölkeltem s együtt dolgoztunk a kertben. Ő a konyhakertet gondozta, én a drága csemetéket vizsgáltam rendre. Ó, hogy tudtunk örövendeni egy-egy fakadó rügynek! Aztán a leveleket számlálgattuk, a bimbók, a virágok, a gyümölcs — az első körte, alma kimondhatatlanul boldoggá tett. Ami közös fáradságunk gyümölcse volt, a legszebbnek, a legjobbnak tartottuk az egész világon. Tarthatuk bizvást, hiszen a mi világunk csak egy

gyűszünyi volt. De ez a mienk volt. Ide nem férközött be irigység, gyűlölség.

A vakációra eljött Bandi, a komoly, tudós professzor. Hozott magával egy csomó könyvet. Azokat Etelka felrakta a ruhaszekrény tetejére. A professzor urat kivitte a kertbe s adott neki foglalkozást. A mi kertünkben mindig akadt valami munka.

És az én Bandi öcsém a nagy karimás szalmakalapjában elbabrált délig a kertben.

— Így, Bandi, így! Most aztán megérdemled az ebédet! — mondotta neki a feleségem.

Bandi egészen boldog volt. Mondta is, hogy neki ugyan nincs szándékában megházasodni, de ha egy olyan leányt talál, mint Etelka, még akkor is elveszi, ha púpos és sánta, csupán azt köti ki, hogy legalább félszeme legyen.

— Annyi talán mégis kevés volna, Bandi! — jegyzé meg kedves mosollyal az asszonyka.

Egyébként Bandi értette a módját annak, hogy miképpen kell a sógornéja jóindulatából a legjobb ízű falatokhoz jutni. Olyan jó ételeket főzött s annyi befőttest megetetett az édes szájú Bandival, hogy már én sem nézhettem szó nélkül. Így fakadtam ki egyszer:

— Hallod-e, lelkem, ez a hízoló professzor maholnap koldussá esz minket!

— Hadd egyék, szegény, látod, hogy milyen sovány, a csontjai is zörögnek.

Bandi ugyanis az utóbbi évben hízásnak indult, ami egyáltalában nem illett az ő foglalkozásához.

Így telt el a két nyári hónap. Kis otthonunk szépült, kertünk fái nőttek, pincénkben a hordók ürültek s újra megteltek. Kiadás is volt elég, jövedelem is volt, de ami ezeknél sokkal